

Bodné rány

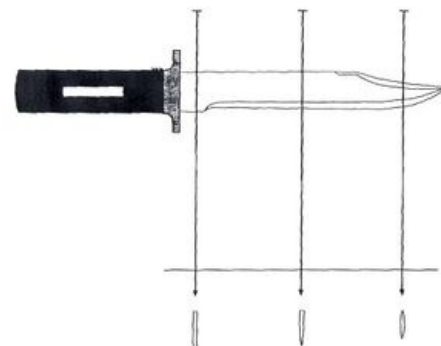
Bodné rány vznikají proniknutím podlouhlého, nejčastěji hrotnatého a ostrého nástroje do těla **ve směru jeho dlouhé osy**.^[1]

Charakteristika

U bodné rány je základní charakteristikou **vbod**, **bodný kanál**, při dlouhém průniku nástroje případně **výbod**. Pokud výbod vznikl, celé poranění nazýváme **průbod**. Tvar nástroje a retrakce protažených elastických vláken tkáně určuje vzhled vbodu. Plochý nástroj udává vbod štěrbinovitého až oválného tvaru s hladkými okraji a ostrými úhly.

Obyčejný nůž či jednobřítý plochý nástroj má tvar vbodu s jedním úhlem ostrým a druhým tupým, jak naznačuje tupá strana čepele. Pokud má hřbet čepele také ostré hrany, tento úhel může připomínat tzv. **malý vlašťovčí ocas**. Pokud je ke vbodu použit oboustranně ostrý břit, jsou pak oba úhly ostré. Při větším tahu protažených vláken elastiky a svaloviny je rána širší a úhly se k sobě více blíží se snižující se ostrostí. Velikost vbodu pak neodpovídá šířce ani tloušťce čepele díky retrakci okrajů rány, ale i možným nářezem rány při pronikání či vytahování čepele. Ta je pak delší.

Pokud je nástroj před úplným vytažením z rány pootočen ve své dlouhé ose, může ostří čepele kůži naříznout v jiném směru. Tak vzniká rána s rozděleným úhlem, její označení je pak **velký vlašťovčí ocas**. Pokud byl nástroj tupý, okraje rány nejsou hladké, nýbrž zoubkované. Při značně otupených předmětech však může mít vbod hladké okraje a ostré úhly při použití značného tlaku, vedoucího k puknutí kůže ve směru průběhu elastických vláken. Užitím nástroje tupého s kruhovitým tvarem výbá vbod menší díky roztažení kůže tlakem, po vytažení se otvor zmenší retrakcí. Šířku čepele lze někdy z délky rány v pevných tkáních při průniku plochou kostí, chrupavkou, játry apod.

Tvar nástroje

Charakteristika bodné rány

Bodné rány mohou vznikat i odmrštěním různých předmětů, například štěpin kovu, skleněnými úlomky apod.

Většinou k jednomu vbodu náleží jeden bodný kanál, nicméně pokud byl nástroj povytažen a opětovně bodnut jiným směrem, může kanálů být více. Délka kanálu nemusí odpovídat délce čepele. Při průniku tupých nástrojů do měkkých částí těla (především krk a břicho) dochází ke stlačování kůže a tkáně. Po vytažení se tyto tkáně opět roztáhnou a délka kanálu tak může být větší než délka čepel.

V okolí vbodu může rukojeť zanechat stopy, zejména oděrky.

Bodný kanál většinou bývá přímočarý. Nemusí tomu tak však být v případech bodných ran hrudníku nebo břicha, kde se vzájemná poloha orgánů mění (změna polohy těla, dýchací pohyby, peristaltika). Je proto zapotřebí důkladně sondovat bodný kanál a zjistit průběh rány, aby nedošlo k přehlédnutí vnitřních poranění.

Výbod bývá obvykle menší než vbod. Při použití tupého kruhovitého nástroje mohou být okraje zoubkované, u plochého nástroje bývají okraje hladké.

Příčina smrti

Příčinou smrti bývá **krvácení do tělních dutin** nebo **vykrvácení** navenek, často také **pneumothorax**. Při ranách na krku či vnitřní straně stehna může dojít ke **vzduchové embolii**, na krku rovněž k **aspiraci krve**.

Sekundárně jsou postižení ohroženi **infekčními komplikacemi** (peritonitida apod.).

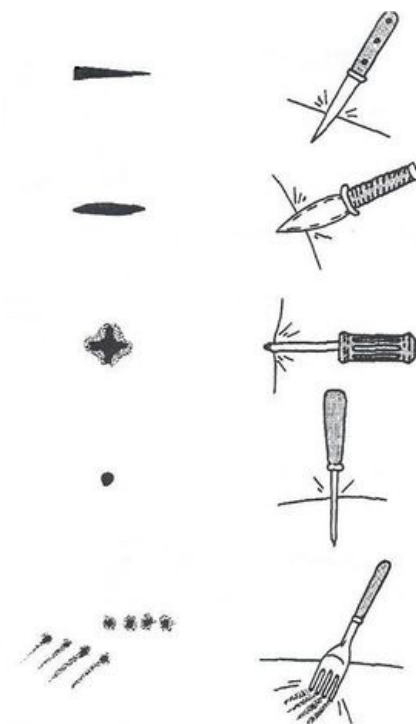

Schéma bodných ran

Schéma
nejčastějších
bodných ran na
těle

Vražda - Sebevražda - Náhoda

Vražda

Vražda ubodáním bývá častá. Rány bývají umístěny různě po těle, často na místech, kam si postižený nedosáhne (jako například záda oběti). Pobodání je vedeno skrze oděv a prádlo, nejčastěji užitým nástrojem je klasický nůž. Není výjimkou velké množství bodných ran.

Při zápase a sebeobraně oběti bývají bodné rány často na ruku a horních končetinách, kde mívají rány charakter bodno-řezných až řezných ran.

Úkolem znalce bývá posoudit **směr** a **sílu** bodnutí, dále vyjádření k **nástroji** způsobícím daná zranění. Posuzování **síly** je někdy velmi obtížné (malá, střední, velká), nutné je zamýšlet **tvar**, **ostrost hrotu** nástroje a **odpor šatů i tkání**, kterými nástroj pronikl. Důležitá je rovněž délka bodného kanálu. Největší odpor proniknutí nástroje do těla klade kůže. Jakmile dojde k probodnutí kůže, další síla k proniknutí čepele je mnohem menší. Pokud je zřejmé naříznutí kostí či přetětí chrupavky, (například bodné rány hrudníku), síla vedeného nástroje musela být velká.

Bodné rány

Sebevražda

 Podrobnější informace naleznete na stránce Sebevražda.

Sebevražedné bodné rány jsou nejčastěji vedeny vůči obnaženým částem těla, zejména v krajině srdeční, vzácněji na břicho či krku. Vedle hlubokých ran mohou být patrné mělké vbodky zasahující jenom do podkoží – charakter vzniku je podobný jako u nářezů sebevražedných řezných ran.

Za bodnou ránu se považuje i sebevražedná střelná rána **jateční pistolí**, se kterou se setkáváme zejména u sebevražď řezníků nebo pracovníků na jatcích. Takové rány vznikají vystřelením tyčinky z hlavně pistole, který působí několik centimetrů dlouhý bodný kanál. Nejčastěji je nacházíme na čele nebo na spánku.

Při sebepoškozování vězňů dochází k bodnému poranění trávicího traktu spolýkáním ostrých předmětů (např. drátů, špendlíků).

RTG snímek GIT

Náhoda

Nahodilé bodné rány jsou vzácné. Můžeme se ale setkat s polknutím ostrého předmětu při špatném zacházení nebo při nahodilých stavech neopatrnosti.

Odkazy

Související články

- Tupá poranění
- Řezné rány
- Sečné rány
- Střelné rány

Použitá literatura

- ŠTEFAN, Jiří a Jiří HLADÍK, et al. *Soudní lékařství a jeho moderní trendy*. 1. vydání. Praha : Grada, 2012. 437 s. ISBN 978-80-247-3594-8.
- VOREL, František. *Soudní lékařství*. 1. vydání. Praha : Grada, 1999. 600 s. ISBN 80-7169-728-1.

Reference

1. ŠTEFAN, Jiří a Jan MACH. *Soudně lékařská a medicínsko-právní problematika v praxi*. 1. vydání. Praha : Grada, 2005. s. 37. ISBN 80-247-0931-7.